

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 20.

V Ljubljani, v četrtek 24. januarija 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 23. januarija.

Wurmbrandov predlog.

Kakor sem že zadnjič omenjal, pričela se bode obravnava o Wurmbrandovem predlogu še le jutri. „Deutsche Zeitung“ danes trdi, da se je reč samo zaradi tega odložila, ker je nekterih poslancev na desni še manjkalo, in je bila levica v večini. To pa ni res; manjkalo je prav malo poslancev na obeh straneh, in obravnava se samo zaradi tega ni pričela že včeraj, ker se je prav po nepotrebnem na levi strani o prvih dveh predmetih dnevnega reda govorilo toliko, da je bilo že dve, ko je prišla na vrsto tretja točka, t. j. Wurmbrandov predlog. Predsedniku se toraj ni zdelo vredno razprave tako pozno pričenjati, zato je sejo sklenil. Liberalni časnikarji so pa za trdno že za včeraj pričakovali pričetka in že naprej pripravili poročila za svoje liste. Eno takih poročil bilo je po neprevidnosti tudi naznanjeno v stari „Presse“, kjer je bilo včeraj popoldne brati: „Velika govorniška borba (o Wurmbrandovem predlogu) se je pričela. Prišel jo je poslanec Tomašček z daljšim govorom itd.“ Iskali smo danes v „Pressi“, kako bode popravila to svojo smešno pomoto, pa ona molči, da se je njen poročevalec prenačil, in da je omenjena opazka le po njegovi neprevidnosti prišla v list. Med poslušalci, ki so nenapaseni odšli iz zbornice, bil je včeraj tudi grof Beust, nekdanji tolikanj mogočni državni kanceler, ki nam je podaril dualizem, ki se je pa tako zelo postaral, da kakor senca lazi okoli.

Spomin Hermanu.

Pred pričetkom obravnav spominjal se je gosp. predsednik ranjkega slovenskega poslanca Hermana ter pohvalno omenjal blagega značaja, ki ga je kazal v javnem in privatnem svojem življenju, in zaradi katerega si je zaslužil posebno spoštovanje. V znamenje sočutja poslanci vstanejo.

Odgovori na interpelacije.

Po prisegi novo izvoljenih poslancev odgovoril je minister Dunajevski, da bode zaradi poravnanja

zemljišnega davka, kar so ga posestniki vsled nove cinitve preveč plačali, zbornici predložil poseben postaven načrt.

Posebno veliko odgovorov dal je minister Pražak na razne interpelacije, izmed katerih slovenske kraje najbolj zanimiva odgovor zaradi šmarijskega adjunkta Rothschedlna, kteremu je bil minister zaukazal, da mora odložiti načelnštvo nemškega „Schulvereina“. Minister pravi, da sta se šmarijska adjunkta po naznanilih višje sodnije graške pri snovanju nemškega „Schulvereina“ posebno odlikovala, nemške črno-rudeče-zlate zastave izobesila, posebne govore imela, in da je Rothschedl prevzel celó načelnštvo. Reč se je disciplinarno preiskavala, pa dotični skupini višje sodnije se ni zdelo potrebno Rothschedlnu zaradi tega naložiti kako kazen. Ker pa § 47. postave 3. maja 1853. zaukazuje, da morajo sodnijski uradniki tudi zunaj službe vse opuščati, kar bi utegnilo pri ljudeh spodkopavati zaupanje do njih, zdelo se je ministru, da utegnejo slovenski prebivalci šmarijskega okraja, kterih je — 18.100, — nemcev pa le 45 — zaupanje zgubiti do sodnijskih adjunktov, ako stopijo na čelo nemškemu „Schulvereinu“, ki ima zgolj narodne namene, in zato je zaukazal, da mora Rothschedl to načelnštvo odložiti. Po § 42. disciplinarne postave imel je pravico to storiti in bi bil Rothschedlna lahko prestavil še kam drugam, pa tega ni storil. Konečno minister zagotavlja, da bode pri enakih prilikah enako ravnal, naj se kaj takega zgodi kjerkoli si bo.

Zarad konfiskacij nekterih nemških liberalnih listov odgovoril je Pražak dr. Koppu pa Ehrlichu, da se on ni vtikal, ker so sodnije razglašale svoje razsodbe, s kterimi pa minister nima nič opraviti.

Zarad sostave porotnikov odgovoril je Wunsch-u, da se imeniki sestavljajo pravilno, da bode pa skrbel za to, da pridejo na vrsto možje iz vseh krajev.

Za tem se je prebrala še neka interpelacija poslanca Chlumeckega zaradi decentralizacije železnice, ali je namreč vlada komu storila kako obljubo v tem smislu ali ne?

Sožiganje mrličev.

Prva točka dnevnega reda, ki je prišla na vrsto,

bil je nasvet dunajskega poslanca Steudelná, da bi se dunajskemu mestu dovolilo mrliča sožigati, namesto pokopovati. Steudel v svojem vtemeljevalnem govoru trdi, da bi bilo to jako zdravejša, lažja in cenejša, in nasvetuje, naj se njegov predlog izroči zdravniškemu odseku.

Njemu pa nasprotuje dekan Pflügl rekši, da po trditvi najimenitnejših zdravnikov pokopovanje mrličev zdravju ni škodljivo, da bi pri sožiganju sodnije trpele škodo, ker bi več ne mogle preiskovati trupel, da bi se prepričale o vzrokih njih smrti, o mogočem hudodelstvu itd. Tudi bi se zadušilo spoštovanje do mrtvih, kar bi verne kristjane jako bolelo. Priporoča toraj, naj se ta predlog ne izroča nobenemu odseku.

Dr. Roser je zavračal pomislike Pflügl nove omenjavši, da mrliča sožigajo v Milanu, Goti, Zurichu in drugje. Sodnijam bode vstreženo, ako se mrlič dobro ogledujejo, in cerkvene ceremonije se lahko opravljajo tudi s pepelom mrličev.

Za Steudelnov predlog govoril je tudi tržaški poslanec Burgstaller ter pravico sožiganja zahteval tudi za Trst, kjer je zaradi zveze z izhodom dostikrat hudih in nalezljivih bolezni. Ali pa ni čudno, da Burgstaller priporoča sožiganje za druge, sam za se pa se ga brani in brez ovinkov pripoveduje, da bi v svoji oporoki prepovedal sožigati svoje truplo, ako bi bilo sožiganje dovoljeno. Predlog Steudelnov izročil se je omenjenemu odseku, ker so z levico zanj glasovali tudi nekteri česki in poljski poslanci.

Eksekucije na premakljive reči.

Tudi predlog Richterjev, ki je za tem prišel na vrsto, zbudil je nekako razpravo, ker je razun Richterja še poslanec Wiesenburg govoril o potrebi, da naj se omeje eksekutivne dražbe nekterih premakljivih reči. Predlog se je izročil pravnemu odseku.

Predlogi.

Izmed predlogov, ki so bili danes izročeni zbornici v pretres, omenjam postave, da se Franc-Jozefova, Rudolfova in predarelska železnica prevzamejo v državno oskrbnštvo, pa žganjarsko postavo, po kateri

LISTEK.

Junški sinovi in njih smrt.

(Po M. Jókai-u prev. A. Sušnik.)

(Konec.)

Iz nobenega topa ni še priletela krogla na samostan, toda zdaj Girlet aga celó streljati prepove. Sovražnikom svojim celó smrti v poštenem boji ne privoščí, ne, žive mora dobiti v pest, ki bodo delali radostni prizor pred palačo Hebdoman v Carigradu.

Girlet pošlje zopet posla pred vrata in sporoči mladeničem: „Junški bojovníki, Girlet aga vam podari življenje in svobodo, ako mu vodjo svojega izročíte.“ Dvaintrideset krogel podere posla na tla; to je bil odgovor mladeničev.

Girlet aga še vedno veli topovom molk. „Se boste že jutri ali pojutranjem, ali pa pozneje premislili. Glad mi bo vašega načelnika izročil.“

Dva dni je pustil samostan v miru, in le z da-

leka je pazil, da mu kdo ne uide. Že tretji dan je zmanjkalo obleženim hrane.

Jordaki velí svojo sestro prenesti v samostansko rakev, jednako nunam in svojim tovarišem, da se zberó v obednici. Ako ni nobene druge rešilne poti, pot v nebesa je vedno odprta. Vsakdo ga je razumel, ter stisne nemo načelniku desnico; žalostno a ne obupano isto storé nune, vsaj so vedele, da je to njih zadnji sloves.

Vsem je bila Jordakijeva namera znana: on se podá v rakev, zgorej bodo nune in mladenči prepevali . . . ko bo pesem ukončana . . . razstrelí Jordaki samostan v zrak.

Kdor ne zna takó umreti in noče poginiti v mrzlem grobu, ta naj gró, vrata so mu odprta, vdá naj se turški milosti.

Bil je le jeden, ki je hotel proč in se podati turški milosti . . . Mariotis, ženín bele umrle.

„Mariotis, . . . najhrabrejši junak moje čete, ponos moj, o kojem sem boljše mislil, nego o sebi samem! Ženin se noče pokopati s svojo nevesto, sin ljube domovine noče umreti s svojimi brati! Pojdi in utaji, da si bil kedaj našinec!“

Pahnejo ga ven. On pa razprostre svojo belo ruto v znamenje miru in hiti naravnost k agovemu šotoru.

Ko pride tja, odvrže svoje orožje in reče Turkom: „Mogočni gospod, obljubil si milost in sloboden odhod, ako se ti izroči Jordaki. Jaz sem Jordaki, izpusti druge na slobodo, toda podvizaj se, ker v jedni uri našel boš v samostanu vse mrtve.“

Veselja ukaže Girlet aga mladeniča ukovati v okove in takoj pošlje posla v samostan s pismom, v kojem obleženim obljubuje življenje in sloboden odhod.

Obleženi kar strmé nad tako nepričakovano milostjo. Zaštitno pismo je v njihovih rokah, življenje in njih svoboda, — kaj krasne besede, kakó ljubko zagodejo človeku in kako lahko zapeljejo! Vsi so videli pismo, a vsim je takó mehko pri sreč in Jordak ni navzoč, da bi pismo raztrgal in ga vrgel skušnjavcem pod noge.

Jordaki je pak sedel v rakvi in zastonj čakal glasov žalostne pesmi.

Ko so bili mladenči razoroženi, ukaže jih Girlet aga zvezati in nadeti jim verige. Sklicujejo se na

bi se imelo od litra žganega vina plačevati 11 kr. vžitine.

Za vravnvanje Drave na Koroškem se zahteva poldrugi milijon gld., za luko v Trstu 756.000 gld., za železnico Fehring-Fürstenfeld pa 425.000 gld. podpore.

Ob dveh predsednik sklence sejo z naznanilom, da bo prihodnja seja v četrtek 24. t. m. in da pri-deta razun prvega branja v tej seji izročnih pred-logov na vrsto Wurmbrandov in Herbstov predlog.

Ponarejen denar.

(Konec.)

Drevo se sodi po svojem sadu in človek se spozna po njegovih delih. Ako gledamo na gori imenovane besede, mogli bi misliti, da ljudje, ki tako lepo govorijo, morajo biti tudi taki ljudomili prijatelji ubogega človeštva, katerim se srce taja od ljubezni do bližnjega, in pri svojem dejanji in ne-hanji ne iščejo sebe, marveč, kako bi bližnjemu ko-ristili. Ko bi bilo to sploh resnično in obče veljavno, potem bi že imeli take ljudi nekako zgevarjati, ako jim je pot do cerkve preraščena in molitev zane-marjajo itd. A ni vse zlato, kar se sveti, ti ozna-ovalci humanitete imajo med na jeziku, a strup v srei. Pravijo, da so strpni do bližnjega, da imajo potrpljenje z zmotami svojega bližnjega, a ostudno sovražijo sveto Cerkev, nje naprave, nje mašnike in vse spoznavalce katoliške Cerkve. Kako žalostno, kako uborno pa se nam dostikrat kaže tak ljudomil, ako pogledamo njegovo obnašanje do ubogih v svojem kraju, do podložnih in do teh, ki pri njem pomoči iščejo!

Videli bomo, da je njegovo življenje podobno tistemu evangelijskemu bogatinu, spoznali bodemo, da le ljudem pesek v oči mečejo ali da tako govorijo, da pri ljudeh kaj veljajo. Spoznali bodemo morda tudi, da je bogastvo takega poštenjaka spravljeno skupaj s krvavimi žulji revežev, da daje za občno-koristne naprave le takrat, kedar gre podpirati stran-karske namene. Tak poštenjak omiluje tudi uboge ljudi, da v cerkev hodijo katoliškega duhovna po-slušat, da s svojimi žulji podpirajo cerkvene naprave, milujejo, da je katoliška cerkev tako tesnosrčna, da prepoveduje ljudem ob nedeljah delati in si tako kaj več prislužiti itd. Kdor ima zdrave oči in sploh hoče gledati ž njimi, bode se iz tega, kar vsak dan vidi in iz družih okoliščin kmalo prepričal, da je pod lepo lupino piškavo jedro, da humaniteta, ki po zunanje tako sijajno postopa, dostikrat ni družega nič kakor sleparstvo, za katerim se skriva zaničevanje posameznih ljudi, zapriseženo sovraštvo do nekterih stanov, zasmehovanje starih in častivrednih navad, da je za vso humaniteto le prikrit namen spodriniti krščanstvo in osmešiti ga pred ljudmi, da je le ne-čimurno igranje z občutkom usmiljenosti, da pa do-brote deli le takrat, kedar hoče koga vjeti v svoje mreže. — Kar pa ji vtisne pravo znamenje in po katerem jo vsak lahko spozna in presodi, od kod je prišla, in kaj namerava, to je njeno sovraštvo do Boga in do katoliške Cerkve. Omiko in vzobraženje ima na jeziku, pravi, da hoče odpraviti med kato-liškim ljudstvom prazno vero in vraže, v resnici pa

gre na to, zatreti in spodkopati razodeto Božjo resnico in ljudem strgati vero in srea. To svojo namero prikriva pa z besedami, da hoče človeštvo osvoboditi vseh zvez, v ktere ga kuje katoliška Cerkev in nje zapovedi.

Kaj pa se to prav za prav hoče reči drugega, nego odpraviti vso pokorščino do Cerkve, in otresti se dolžnosti, ktere nam naklada krščanska vera! — Po teh znamenjih bode vsak lahko poznal ponarejen denar od pravega. Zasačen slepar se neznansko čudi in jezi, ako pride na dan njegova zvižgača, tak apo-stol zgolega človeštva se bode tudi močno čudil, da svet ne pozna njegovega ljudomilega prizadevanja, da so ljudje tako nevedni, da ne poznajo tega, kar bi jih v resnici izobrazilo, da jezil in togotil bi se, govoril bi od mračnjakov in nevednežev, ako bi kdo rekel, da s svojimi nauki spravlja ljudi le v ne-srečo, da vse vednosti človeku ne morejo nadome-stiti vere.

Vendar vsi humanisti brez razločka niso taki bogotaji, recimo, da so med njimi tudi blage osebe katerim je usmiljenje ne le na jeziku, temuč tudi v srei in dejanji, ti tudi nočejo o tem slišati, da je konečni humanizem, pogrezniti ves svet v nejevero in sovraštvo do Boga. Dasiravno so jim vse vere brez razločka jednako dobre, ali prav za prav, jednako slabe, ker jim je to vse „sleparstvo“ in bi radi stavili namesto vere učenost in vedo, vendar veru-jejo v Boga, stvarnika nebes in zemlje in tudi na-ravnost ne tajé neumrjčnosti človeške duše, vendar nočejo, da bi to v življenji sploh veljalo in bilo merodajno.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. januarja.

Notranje dežele.

Okraj *Šmarje* na Štajarskem, kjer je na po-ziv pravosodnega ministra, dr. Pražaka, pristav Roth-schädl moral se odpovedati predsedništvu v ondaš-njem „Schulvereinu“, šteje, kakor je pravosodni mi-nister dr. Pražak to v državnem zboru na 22. t. m. sam pripoznal, 18.000 Slovencev in petin-štirideset Nemcev! Za teh 45 Nemcev je bilo treba „ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“, ktera naj ji bo siva skala iz slovanskega morja štrleča, ki jih bo potopa varovala.

„Fremdenblatt“ in „Vaterland“ priporočata nem-ško-konservativcem, naj delajo na to, da se nemški jezik zabilježi postavno kot *službeni jezik* uradov in oblastnij med seboj. S strankami pa naj bi se občevalo v njim razumljivem deželnem jeziku. Kako pa je do sedaj bilo? Uradi, kar jih je to stran Li-tave od Krkonosa pa do Učke gore, in od Bodenskega jezera do zapadne ogerske meje, vsi brez izjeme posla, naj si bodo davkarja, sodnija ali politična oblast, pošta, telegraf ali železnica, se poslužujejo že od časov edino le nemščine v medsebojnem pro-metu. V javnem prometu pa se navadno le pla-čilne naloge kmetom v domačem jeziku pošiljajo in mnogokrat še te ne; tako bo, kakor vse kaže, žali-bog tudi še nadalje ostalo. Čemu toraj postavno za-varovanje nemškega jezika, kakor službeni jezik? Naj bi vendar desnica prej ko mogoče to obrav-navo, ktera bode le v škodo vladi in ljudstvu, za-prečila ter se od levičarjev ne dala za nos voditi.

Kako sodijo konservativni nemški listi o zati-ranji Nemcev in o Wurmbrandovem predlogu gledé

pripoznanja in razglašenja *nemškega jezika za državni jezik*, pripovedujejo nam kaj lepo „Neue Tiroler Stimmen“: „Tirolski Nemci jako lepo in složno živimo v jedni deželi z Lahi, če tudi nimamo še nikjer črnega na belem, da je nemški jezik dr-žavni jezik. Zaradi tega pa tudi naši poslanci ne bodo imeli vzroka za predlog glasovati in tako di-sciplino v državnozbornski desnici krhati; kajti pred-log, ki ga združena levica po vsi sili hoče imeti na dnevnem redu, ni v obrambo kakega v nevarnosti se nahajajočega naroda, temveč le za to od leveice po-stavljen, da bi raznesel do sedaj trdno in močno desnico. Levici ni za jezikovno postavo, njej je le za jezikovno debato, o kateri se bode zaganjala proti ministerstvu, proti večini v državnem zboru, proti sedanji vladi, proti Bogu in celemu svetu, ter doka-zati skušala, kako da je zatiran ta ubogi nemški rod v Avstriji. Pri nas na Tirolih noče noben člo-vek tega verjeti, da bi bili zatirani. Poželenje levičarjev je vse na to obrnjeno, da bi sovraštvo med narode vcepili in za ta žalostni posel jim pa mi ne bomo krompirja iz žrjavice pobirali.“

Knez Alfred *Lichtenstein* pravi o Lienba-cherji in njegovih nazorih gledé jezikovnega vpraš-anja: „Lienbacher je prav pošten in razumen mož, toda ni sedaj prvokrat, da je drugačnega mnenja od mene. Nevarnosti pa za večino ni nobene, ker je on osamljen s svojim predlogom. Javno mnenje konservativnih Nemcev se je samo proti Lienbacherju obrnilo in konservativni Nemci ne bodo nikdar za-htevali postave, s katero bi se žalili nenemški avto-nomistični narodi. Razburjenost, se vé, da je naj-večja pri Čehih, to pa zato, ker so Čehom libe-ralni Nemci najbolj nagajali. Komur se dan na dan na kurje očesa stopa, pristavi Lichtenstein smehljaje, tega naposled že povsod zaboli, kjer se ga do-takneš.“

V vojnem ministerstvu se pečajo z vprašanjem na preosnovo *vojaškega zdravniškega osobja*. Čujejo se pritožbe, da ni zadosti naraščaja in da ni tak, kakor bi moral za vojsko biti, po drugi strani se pa čuti prevelik odhod praktičnih vojaških zdrav-nikov. Prvo pomanjkanje odpraviti mislijo na pre-osnovo bivše Jožefove akademije, ktera je svoje dni vojaške zdravnike izgojevala. Da pa praktični vo-jaški zdravniki ne bodo službe popuščali in presto-pali v meščanski stan, mislijo jim prepovedati ozdravljevanje nevojaških bolnikov po mestih. Ako je vojaški zdravnik kos svojemu poklicu, si odmah pridobi med ljudstvom mnogo zaupanja, ktero mu lep zaslužek daje. Pride pa čas, da je polk ali pa tudi zdravnik sam premeščen in tedaj nastane boj, ali naj pusti vojaško službo ali pa ozdravljevanje nevojakov, ki mu mnogokrat več donaja, kakor pa dve vojaški službi. Naravna posledica je, da zdrav-nik rajši popusti službo in v mestu ostane, kjer si je zaupanje pridobil. Da pa tako pogosto izstopajo, bo pa še drug vzrok, ktere ga pa le od daleč ome-nimo s prislovico: „Goldene Ketten sind auch Ketten“ (zlate verige so tudi — verige in — žulji).

Ruski državnik *Giers* zapustil je Dunaj 21. t. m., kjer se je dva dni baval. Odpeljal se je po severni železnici naravnost v Petrograd. Na kolo-dvor so ga spremili na Dunaji bivajoči ruski diplo-matični uradniki in drugi Rusi.

Pri čem smo? Nekteri časniki potovanju ru-skega državnika *Giersa* na Dunaj pripisujejo jako veliko politično važnost in na to stran se je tudi „Slovenec“ nagibal, drugi pa zopet odločno trdijo, da ima to potovanje čisto privaten značaj. Resnica bode tudi tukaj med obema. *Giers* se je, bivajoč še v Montreux-u, jako jasno izrekel, da uradnega po-vabila na Dunaj nima, pač pa se je presvitli cesar izjavil, da bi ga jako veselilo, ako bi se mimogredé *Giers* tudi na Dunaji oglasil. To je ena. Ozmimo se za leto dni nazaj in primerimo politične razmere med našo in rusko državo z današnjimi, se nam na prvi pogled pokaže, da so se one mnogo zbolj-

zaštitno pismo, toda Osman se jim posmehuje, rekoč: „Pismo ni bilo pravo, namestu da bi bilo pisano na kozjem usnji, pisano je na pasji koži in ne zapečateno z voskom, ampak s testom. Vsi boste obglavljeni na hebdomanskem trgu.“

Zdaj se obrne opatinja proseča do age, da bi jim dovolil še zadnjo pesmico pred podobo Matere Božje zapeti. Pesem je dokaj lepa, ginljiva in — vsaj jo zapojó poslednjikrat v tem življenji. Girlet aga je že davno želel slišati krščansko mrtvaško pesem, torej jim jo dovoli zapeti.

Jordaki pak sedi sam v tihi rakvi, v roci drže napeti samokres. Glavo svojo je naslonil na krsto, v koji počiva njegova sestra.

Zdajci čuje tiho, otožno pesem . . . na to je pazil. Pesem se glasi tako ginljivo, tako turobno . . . zdaj utihne polagoma poslednji zvok . . . strašanski pók, samostan, kristijani in Turki zlete v zrak!

* * *

Minula sta dva dolga tedna. V bolnici v Štam-bulu odpre težkoranjenec oči, telo njegovo je bilo razbito in obličje so mu pokrivalo hude opekline.

„No, dosti dolgo si spal“, pravi v turškem je-ziku njegov paznik.

„Kje sem?“ vpraša bolnik ter pogleduje srpo po sobi.

„Zdaj še na zemlji, ali ni dosti manjkalo, in bil bi se probudil še le v raji. Ti si v bolnici v Štambulu.“

„Od kod si me sem prinesli?“

„Iz razvalin necega samostana, kjer si ležal z drugimi vred med podrtinami. Obleka tvoja je bila sožgana in k sreči ni bilo znati, si li kristijan ali Turk. Ako si kristijan, torej molči, če ti je življenje tvoje drago.“

Bolnik je pa le molčal, bil je Jordaki. V bolnici so ga smatrali za Turka in so mu toraj dobro stregli. Še le v nekolikih tednih mu je bilo moči zapustiti postelj, bil je ves hrom. Prepusté ga in mu svetujejo, naj se živi z beračenjem. Taval in potikal se je dolgo po velikanskem turškem mestu sem ter tja, operaje se ob bergljo. Miloščine ni nikogar prosil, včasih mu je prestovoljno kdo vrgel kako malenkost; on ni opazil, tudi zahvaljeval se ni, nego vedno je premišljeval, da celó on ni tisti Jordaki, ki je bil svoje dni načelnik junaškim mladeničem.

Nekega dne ves zamišljen prikorači na hebdo-manski trg, tu ugleda ogromno množico ljudi, ki se

je radovedno gnjetla skozi vrata v palačo. Trobentač zatrobi in potem nekdo tako-le proglašá množici:

„Mohamedanci, pravoverno ljudstvo! Vsled mi-losti sultanove je pred vhomom v palačo glava glaso-vitega in slavnega puntarja Jordakija izpostavljena na ogled, ktero so mu danes odsekali na povelje vi-soke turške vlade. Pristopite bližje in si jo oglejte. Allah bodi milostljiv vsacemu pravovernemu!“

Jordaki strmé posluša oglaševalca; v glavi se mu kar vrtí. Jordakijeva glava pred vratmi palače Hebdoman — Jordaki pokopan — Jordaki k živ-ljenju probujen in zopet obglavljen, ta mešanica mu zmede kar ves úm.

Prerine se skozi množico do vhoda, bil je že večer, ko tja prisopiha. Pred vratmi je bilo videti na odru z rudečim suknom pregrnjenem široko sreberno skledo, v njej pak glavo necega mladeniča z zaprtimi očmi in pol odprtimi ustnami.

Jordaki spozná glavo svojega prijatelja Mariotija.

Zdaj se zopet oglaší hripavi glas: „Tu je glava puntarja Jordakija, ki je bil danes obglavljen na po-velje visoke turške vlade. Allah bodi milostljiv vsa-cemu pravovernemu!“

šale. Zakaj? Giers se je pred letom dni tudi na Dunaji mudil in posledice onega bivanja v avstrijski prestolnici so zboljšale politične razmere. Poslednje pa vendar še niso take, da ne bi zamogle še boljše biti, vsaj mi Slovani želimo si jih še mnogo, mnogo boljše nego so. Kdo bo trdil, da sedanji postanek Giersov na Dunaji ne bo k temu pripomogel? Giers sicer sam pravi gledé svojega bivanja na Dunaji: „Grof Kalnoky in jaz se bova, kot dobra prijatelja pozdravila in se bova tudi kot taka razšla, kajti ničesar se ne bova menila, o čemur bi najino prepričanje ne bilo soglasno. Točke, o katerih bi raznih misli biti utegnili, so nama obema jako dobro znane.“ Saj je že stara navada diplomatov, da radovednemu občinstvu navadno le nasprotno stran svojega mišljenja kažejo, ktera je, se ve da, ravno nasprotna od prave. Giers naj pa gre na Dunaj tudi le samo po pečen kostanj, obstoječih razmer to njegovo potovanje nikakor ne bode pokvarilo, zboljšati jih pa zná vsakako.

Že konec leta 1883 je imel *hrvaški ban* v rokah dvoje pooblastil gledé deželnega zbora: ali da ga razpusti, če bi se mu primerno zdelo, ali pa, da le njegovo delovanje preloži na bolj ugoden čas. Vsak bo priznal, da je ban jako modro ukrenil, da je deželni zbor preložil, namesto da bi ga bil razpustil. Volitve, ki bi bile vsled tega nastale, širile bi bile razburjenost, ki je doslej le v deželnem zboru kraljevala, tudi med priprosti narod in kdo vé, kaj bi bile naravne posledice tega koraka.

Hud duh polastil se je kar nenadoma *ogerskih liberalcev*, in huje kakor poprej kedaj od vlade zahtevajo, da naj se odmah zopet načrt postave o mešanih zakonih nespremenjen zbornici magnatov predloži tudi tedaj, ako bi se za gotovo vedelo, da ga ona zopet odbije. In ako bi se vlada obstavljala, silila bode liberalna stranka sama na to. Kakor se čuje, vlada menda že res začenja nekaj omahovati. Iz postopanja gosposke zbornice ob tretjem predlogu načrta mešanih zakonov pokazala se bode še le konservativna večina v svoji pravi luči, kakor se tega „Pester Lloyd“ nadja, kajti on misli, da so osobito pri drugem glasovanju tudi magnatje glasovali proti sprejemu, pri katerih ima nasprotni duh vse drugod svoje vzroke, kakor pa v verskem prepričanju, in tisti vzroki imajo svoje korenine največkrat v osobni antipatiji do prvega ministra Kolomana Tisze. Da se to dokaže, zdi se liberalcem potrebno načrt o mešanih zakonih pred vsem drugim na dnevni red postaviti. Tisza sam je pa v nekaki zadregi in nič prav ne vé, kaj in kako bi naredil, da bi konservativcem vode ne skalil, pa tudi liberalcem ne metal polen pod noge. Zato se je peljal na Dunaj do presvitlega cesarja, da se ondi posvetuje o tej za obstanek sedanjega ogerskega kabineta vse-kako važni zadevi, če tudi si nekteri časniki prizadevajo na vso moč, da bi dokazali, da Tiszin kabinet s to zadevo ni v nikaki zvezi. Da se konservativni magnati ne bodo kar tako, meni nič, tebi nič, podali in tretjič nedosledno za tisto reč glasovali, ktero so že dvakrat soglasno zavrgli, je skoraj več kot gotovo; da je dalje konservativna stranka na Ogorskem od dne do dne krepkeja, je enako resnično. Vrh tega so pa tudi na dunajskem dvoru jako vplivne osebe, ki so jele Tiszi hrbet obračati. Kako se bo stvar razmotala, bo pokazal čas.

Ladija *ogerske države* je zabredla v viharne valove na morji javnega mnjenja. Mojster Tisza sicer s krepko roko drži za krmilo, a kako dolgo mu bode mogoče proti razburjenim valovom javnega mnjenja voziti, kdo vé? Dan za dnevom odteguje se mu več veljavnih mož in prestopa v nasprotni konservativni tabor. Kaj bo iz vsega tega? Pogreb liberalizma, družega nič, kteremu se že dolga jama koplje, pravi neki časnik. — Naj bi se le vresničilo, ne bilo bi v nesrečo Ogorske. Poslednja ura je že tudi odbila.

V *ogerskem državnem zboru* je nasvetoval poslanec Gündöcs, naj se odstavi svota 28000, ki se vsako leto izmeče za konjske dirke, in naj se rajše obrne za poduk v obrtniji, kar bi bilo gotovo mnogo večje vrednosti, kakor pa brezpametno dirjanje na državne stroške.

Na *Ogorskem* imajo poleg drugih tudi jedno tako zvano nezavisno stranko, ki ima svoj klub. Dokler se ta klub ni požidil, imel je sočutje cele dežele in skoraj ves narod za seboj. Odkar se je pa za žide jel potegovati, in se je več z židovskim, kakor pa z ogerskim neodvisnim vprašanjem počel, odtujil si je vse madjarsko ljudstvo in klub razpada od dne do dne očividno. Poglavitna reč, ki je klubu najbolj pri srcu, je pa zguba skoraj 30 volilnih okrajev, ki ga bo ob bodočih volitvah gotovo zadela, kajti delajo že vse priprave za to.

Vnanje države.

Iz *Albanije* se poroča, da je črnogorski knez Nikita odposlal dva moža k Miriditom, da bi jih pregovoril, naj se združijo s Črnogorci. Ali je res ali ne, se bo pokazalo.

Prodaja cerkvenega posestva v *Italiji* je dokončana ter se je do zdaj skupilo 800 milijonov laških lir. Da ta svota tudi tretjina prave vrednosti ni, vé vsaki, in kdo ima dobiček od tega ropnega zločinstva? Nikdo. Cerkev je ob vse, država nima nič, niti tudi ni najmanjšega državnega dolga plačala, pač pa ga v tem času naredila tisoče milijonov. Tudi kupcem večinoma tatinsko blago ne pri-nese sreče kakor imamo neštivilno izgledov po vseh

deželah, kjer se je to godilo. Glej zraven Italijo, Francijo, Španjsko in povsod drugod: „Cerkveno je ognjeno!“

Prepad, ki je v poslednjem med *Laško in Francoskem* zazijal, se bo še za veliko razširil in poveljal, ako se vresniči vest, da ste Nemška in Italija gledé Francoske tako med saboj zvezani, da na vsak slučaj obe za orožje primete, ako bi le jedna od njiju, naj bo že ta ali ona, s Francozi opraviti imela. Laški se zdeha po Nizzi, Savoiji in po Korziki, ktere je Bismark Lahom za plačilo obljubil, ako se z Nemško zvežejo v ključovalno in branilno zvezo proti Francoski.

Židovsko preganjanje na *Ruskem* spravilo je več nego 20.000 židov v Ameriko, kjer jih je dotična pomožna družba na lastne stroške naselila, sezidala jim hiše, kupila polja, preskrbela jih z žitom in potrebnim orodjem. Ali vse je bilo zastoj, žid za poljsko delo in pa zajec za boben sta si popolno enaka. Toliko časa se je vsak trudil, da si je toliko pridobil, da je bil vstani kupiti majhen košek in nekaj „blaga“, pa je šel od kože do kože prodajat. In skoraj vsak si je opomogel, le kmet ni hotel nobeden ostati. Amerikanci jih pa splošno tudi malo marajo, kakor povsodi. Z revnim židom, ki je pohleven kakor jagnje, se sramujejo občevanja, ker je zanikerno oblečen. Na bogatem židu jim pa mrzi njegova ošabnost in preširnost, ter se mu ognejo, kjer koli morejo.

Vojaška posadka v *Chartum* pomnožila se bode z ono v Sennarju tako, da bodo lahko Mahdija pričakovali, kateri se vedno proti Chartumu pomika. General Gordon je podredjen za enkrat pod Barin-govo poveljništvo.

Izvirni dopisi.

Iz *kamniškega okraja*, 22. januarija. Menim, da ne bode odveč, ako še en vzrok navedem, zakaj naša kmetijstva prodajajo, ki pa sega nekaj bolj v družbinske razmere, katerih se človek nerad dotika. Ker pa gré za blagor ljudstva, tudi o tem ne smemo molčati in to so ženitbe, kakor se dandanes skle-pajo. Ker je ravno sedaj predpust in so na dnevnem redu, posebno med kmetskim narodom, naj ktero rečem.

Narodni pregovor pravi: Daleč botrit, blizo ženit, in o njem: Kdor zelo zbira, za zberek prime. Starši, kateri hočejo zeta v hišo vzeti, se ume, da navadno zberó kterege domačega delalnega ženina; a takšen po novošegni obliki oblizani hčeri nikakor ni po volji, še celó med dvajsetimi domačimi umnimi ženini ga véasih ne more zbrati. Pride pa kakšen tuj nepoznan priliznjeneč, koj se ženitev napravi, v par tednih so se roditelji in nevesta vjeli, ker ženin niti obljubljen dote seboj ne prinese, niti hoče ali more svojih za gospodarstvo pogubnih lastnosti skrivati, da le malokdaj je kaj prida v takih ženitbah, pač pa smem reči, polovica kmetij gré po tem slučaju pod zlo po naši domovini.

Da kmetije v dolgove zabredejo, vzrok so tudi dandanes navadne bogate dote. Sem ter tje bo kmalo navada (če še ni), da se nevestam toliko tisoč dote obeta, kakor nekdam stotin. Pomislite: tri, štiri hčere pri hiši, vsaka po 1 do 3 tisoč in več dote, mar li ni očitno, da mora najboljša kmetija konec vzeti? Mar li je pa ženinova hiša toliko na boljšem? O kaj še! Pri njem delajo starši velike deleže; nevestni starši nočejo dote tje v en dan dati vknjižiti in sicer za 1, 2, 3 tisoč še enkrat tolika svota, toraj 2, 4, 6 tisoč. Nasledek tega je, da hiša je pridobila 1 do 3 tisoč, s kterimi se nekaj deležev izplača, vknjiženega dolga pa 2 do 6 tisoč, ktere bo gotovo enkrat treba izplačati in ker za smrt nikdo ne vé, mogoče da v kratkem. Pa nikar ne mislimo na smrt; recimo, otroci bodo po 24 let stari, mar li ne bodo zdaj maternega deleža tirjali (če se nam-reč že niso prej pomožili in poženili in toraj že tudi poprej tirjali) in če tega ne dobijo, saj obresti tir-jajo? Obresti od 2 do 6 tisoč gold je pa že grozno breme za kmetijo, ki jo večidel pokončá. Tedaj le pogledjte, toliko zaželjena dota je vničila dve kme-tiji, nevestno in ženinovo.

Naši dedi so imeli pregovor: „Nevesta na dlani doto k hiši prinese“ in dalje: „Ženska doto se kmalo zmota“ — gotovo jih je skušnja to učila, kar nas uči; razloček je le ta, da takrat je sodila in zapo-vedovala modra razumnost, dandanes pa ohola pre-vzetna in lakomna navada.

Iz *Svete gore*, 22. jan. Pozimi, ko je za-prto delo na polji, je pač pripraven čas za branje in poduk doma. Tega načela se zvesto drži kat. polit. čitalnica v Čepovanu. Poleti počiva, pozimi pa dela. Več nedelj zaporedoma je napovedala

„shode“ s kratkočasnimi in podučljivimi govori. Do sedaj je imela dva taka shoda. In dobro znamenje za društvo je to, da vsaki shod privabi novih poslušalcev. Dasiravno so hiše močno raztresene, vendar je prišlo k prvemu shodu 80, k drugemu pa celó 100 mož in fantov. Taka vdeležitev tudi govornikom daje pogum, ker spričuje, da poduki dopadejo in vstrezajo.

Prvi shod 13. t. m. je obravnaval najpoprej prošnjo za cesto čez „Špehovo brdo“, ki bi vezala tolminski in goriški okraj čez nad 200 metrov vi-soko sedlo. Ta cesta ima priznano vrednost v stra-tegičnem oziru, ker bi odprla od Idrije-Zelin in od Loke-Cirkno uhod v skrivno zatišje, v čepovan-sko dolino, od koder bi vojaki enako priročno iz skrivališča planili ali proti Gorici ali proti Tolminu. Potreba je pa tudi voznikom, ki morajo okoli Tol-mina po ovinku vozariti iz Cirknega v Gorico, mesto naravnost po čepovski dolini. Upamo, da bo vi-soka vlada rada sprejela to peticijo v resen pre-vdarek.

Potem je sledil poduk o gnoji. Pač kočljiv predmet, pa g. učitelj Anton Mlekuž ga je znal obravnavati jako zanimivo. Pokazal je talent in lju-bezen do kmetijstva! Govoril je o vrednosti gnoja, potem o ravnanji z gnojem v hlevu, na gnojišču in na polji.

Pri drugem shodu je pa govoril č. g. vikarij B. Grča o verskih in političnih razmerah v Afriki in konečno dal kratek posnetek sedanje vojske proti krivemu preroku Mahdiju. Potem je zopet g. Ant. Mlekuž prav razumljivo in prijetno govoril o sadjo-reji; razlagal nam je, kako se sadno drevje pomno-žuje in požlahtnuje. Poslušalci so prav pazljivo sle-dili poduku, kar je bilo toliko lože, ker poduk ni bil dolgočasen, ampak res kratkočasno osnovan.

Ko bi bili gospodje učitelji na deželi vsi tako skrbni in vneti za kmetijstvo, kakor je g. Mlekuž, bi pač le-ti lahko nadomestovali popotnega učitelja za kmetijstvo. Popotni učitelj stane veliko, a še po enkrat na leto ne more podučevati v vsaki občini; gg. učitelji bi pa lahko za majhno nagrado v ad-ventu in predpustom ob nedeljah popoldne po ve-černicah imeli kmetijski poduk vsak v svoji občini. Pa žal! da mnogim je bolj po volji to, kar je redko in drago, nego kar je ceno in pogostem.

Z *Dunaja*, 23. januarija. († *Menjalec Eisert*.) ki je bil pri roparskem napadu v Mariahilf hudo ranjen, je sinoči za svojimi ranami umrl. Tudi sinčku njegovemu, kterege so bili roparji na glavi potolkli, se slabo godi in sodijo zdravniki, da ne bo več dolgo živel, ampak šel kmalo za očetom in svojim ubitim bratcem, žena Eisertova pa je vsled strahu nevarno zbolela za vročinsko boleznijo. Koliko ne-sreče so toraj hudobneži napravili v eni sami dru-žini! Vislice so za take ljudi skoraj še premehka kazen.

Domače novice.

(*Premilostni knezoškof Krizostom*) so strpeli v hudih bolečinah do poslednje noči, v kateri so v ne-svéstji in danes v smrtni borbi. Domači gospodje so zjutraj zapored zanje maševali v njihovi kapeli.

(*Župan Grasselli in kupčijske zbornice pred-sednik Kušar*) bila sta danes na Dunaji od cesarja v avdijenci sprejeta.

(*V katoliški družbi*) je sinoči čast. gosp. Ant. Kržič v zvezi z nekim prejšnjim govorom razlagal zveličansko čednost: „Blagor jim, kateri so pravice lačni in žejni, ker oni bodo nasiteni“. Dokazoval je, kako iščemo prave sreče, in v tem jako mikavno opisoval štiri glavne temperamente človeške, da smo pričujoči lahko obračali vsaki na-se. Govor po obliki in vsebini izvrsten bil bi tudi po učinku, ko bi gos-pod ne bil izvrševal ga prenašlo. Tudi se neljubo opazuje, da se družbenemu delovanju odtegujejo ča-sih gospodje, kateri bi najlože in najboljše ga pospe-ševali. Bog pomози!

(*Vreme*) je od sinoči tako odjenjalo, da po Ljubljani vse plava. Veliko so temu krivi tudi kapi iz strešnic, za ktere se nekteri hišni gospodarji pre-malo brigajo.

(*Gimnazijskemu profesorju Ant. Heinrichu*) umrla je druga soproga g. Ana roj. Hanke v 65. letu svoje starosti ter je bila danes popoldne ob treh slovesno pokopana.

(*Najboljše zdravilo — šiba*.) Včeraj popoldne se je na šentpeterskem predmestji zgodilo to-le:

Doli blizo šentpeterske cerkve biva v neki hiši železnični kurjač s svojo p. n. rodovino, v kateri je tudi že odrasčen, zelo poreden sin, ki zna najbolje ali marveč najgrje — kleti. Ker je že večkrat klical h , pa ta vendar ni maral še pó-nj priti, misli si: „če ta zelenec ne mara priti pó-me, hom šel pa jaz k njemu“. Gre in se pod streho obesi. Ali h ga ne mara še, ker mu pošlje ljudi, ki ga odrežejo, ko je komaj še gugal. — Odrezanega polože na posteljo, kjer leži kakor mrtev, brez sape; še luč, ki mu jo drže pred usta, da bi spoznali, če še diha, se ne gane — sploh, mrtev je! V tem hipu pa pride hišni prijatelj, zve in vidi, kaj in kako, zasúče palico, par krepkih po zadnjici in plečih in — glej čudo! Mrtvi se brž zave, šine kvišku in zdrav je. Ali ni moč šibe in palica res čudovita? Škoda, da so jo iz šole odpravili! Oče, zvečer domu prišedši in zvedivši vse, je potem tudi sukal palico, pa to je imelo nasledek, da je poredni fant potem vtekel in šel v Ljubljano iskat h , pa ga tudi tam ni našel, ker tudi iz vode so ga izlekli drugi fantje. Potem je prišla policija in kaj bo ta storila, se še ne ve. Zapisala si je pa ta mikavno dogodbo.

Razne reči.

— Iz Celja, 23. jan. se poroča, da je berač Lednik se napil žganja ter potem zmrznil.

— Iz „šulferajna“. Od Celja se nam 22. jan. piše: Danes došli „Slovenec“ objavlja kraje, kjer se je po šolah razlagal nauk o gospodarstvu v takozvanem „napredovalnem tečaju“. Kakor se v „Mittheilungen des deutschen Schulvereines“ bere, je takšen tečaj tudi v Vojniku in v Vitanji. Krušni oče je tukaj „nepolitični“ in darežljivi „šulferajn“.

— Izvolitev. Karol bar. Reinelta za predsednika in Jan. Vuzetiča pl. Bielitz za podpredsednika tržaške kupčijske in obrtnijske zbornice je kupčijski minister potrdil.

— Dunajski magistrat zaukazal je števov konj in voz. Vsak, kdor ima konja ali voz, mora do 27. t. m. priti k magistratu po listek, katerega bo v ta namen izpolniti moral. Izvzeti so le konji cesarskega dvora, cesarskih in državnih kobilšč.

— Delavsko izobraževalno društvo na Dunaji imelo je svoj zbor, katerega jim je pa vladni komisar razrušil, ker je jeden govornikov na politično polje prestopil. Mož je hotel govoriti „o kapitalu, ki vse vničuje“, kar mu je komisar zabranil. Po trpkih opazkah sem in tja se je zborovanje zaključilo in komisar je odšel. Predsednik je pa rekel, da se bo pritožil na cesarsko namestništvo zaradi komisarjeve samovoljnosti.

— Krvolok Hugon Šenk obtožil se je pred svojim sprevedom v deželno sodnijo še marsičesa, o čemur se dotičnim osobam še sanjalo ni. Kar je ta zver za bodočnost še vse nameraval, je strašno in lahko se reče, da mu je prav božja previdnost preprečila pot na cesti hudodelstva. Ko bi ga še ne bili prijeli, pravi Šenk, bil bi v prav kratkem čas šel sedem ljudi pomoril. Naj prva na vrsti je bila hišina iz nekega hotela, ki si je že 4000 gld. prihranila in te ji je Šenk vzeti hotel. Že je tudi dolečil kraj, kamor bi se bila na smrtno ženitovanje peljala. Za to bi bili prišli na vrsto dve drugi, ki ste tudi že precej prihranjene „dote“ imeli. 11. dan t. m. nakanila sta se Šlosarekom umoriti bogato gospodično Malfatti, kateri je Šenkova ljubica Eder dragoceno bisernico izmaknila v vrednosti 22.000 gld. Eder naj bi jima bila po tistem duri in okna odprla in da bi jo ne bili na sumu imeli, sklenil je Šenk jo omamiti, da bi jo bili zjutraj v nezavednosti dobili. Na smrt obsojena bila sta pa ob jednem z gospico Malfatti tudi njena hišina in pa hlapec Peter. Ko bi se bilo to zgodilo, prišla bi bila na vrsto Eder sama, kajti kakor se je Šenk sam izrazil, ona bi ne bila smela živa ostati, preveč je vedela. Ko bi se bilo vse to zgodilo, pobegnil bi bil Šenk s svojo pravo ljubo Emilijo Höchsmann v Ameriko. Sedem nedolžnih osob ima se toraj božji previdnosti zahvaliti, da so še pri življenju.

— Iz Bosne piše nek duhovnik: Pri nas je tako, kakor povsod; živimo in občujemo z dobrimi in hudobnimi. Marsikteri po olikanih deželah mislijo: Bog zna, kaka surovost je tu, vedna smrtna nevarnost, rop in ubijanje. Res take olike, kakor je po Dunaji, Berlinu in Parizu, tu ni, pa tudi take lažnjivosti in besedi in zadržanju ni, kakor tam. Ljudstvo je priprosto, odkritosrečno; kar je v besedi je tudi v dejanji. Kar rope in ubijanje tiče, pri nas ne vemo nič za-nje, za take grozne celó ne, kakor so na Dunaji, v Peštu itd. Da se tu pa tam kaj zgodi, zlasti na mejah proti tujim deželam, no da, kje pa se ne? A navadno se take reči iz Bosne v toliko grozovitih in črnih barvah slikajo, da človeku kar lasje po koncu stojé. Ne verjemite vsemu temu in ne mislite, da živimo med golimi, skritimi in očitnimi ubijalci! Pač je želeto malo več omike ubogemu, za-

puščenemu, sicer pa skozi in skozi poštemu ljudstvu, a če Bog dá, bo tudi to prišlo sčasoma, a po 400letnem turškem vladanju takoj izvršiti ni mogoče, naj bi tudi vsaka vas po dve ljudski šoli dobila. Bog dá kaj delavev v svoj vinograd, ljudstvo je prav pripravo postati ena izmed najboljših dežel avstrijskih. O priliki kaj več. (Iz prijateljskega pisma).

— V Temešvaru se je začela 21. t. m. velika javna obravnava proti dr. Rosenbergu, našim čitateljem gotovo še v spominu zaradi dvoboja Rosenberg-Batthyanyi, pri katerem je grof Batthyanyi na mestu mrtev ostal. Ogerska sodnija bo sedaj dokazala, čegava žena je bila Ilona Schosberger, poročena Rosenbergova in takoj na to zopet poročena grofica Batthyanyi. Dr. Rosenberg in Ilona Schosberger sta, kakor nam že imeni kaže, židovskega rodu. — Po najnovejših poročilih je bil dr. Rosenberg zaradi prestopka dvoboja obsojen na dve leti državnega zapora in na poravnavo sodniških stroškov.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 24. jan. V državni zbornici je zoper Wurmbrandov predlog vpisanih 20, zá-nj 14 govornikov. Danes sta govorila zá-nj Tomaščuk in Lienbacher, zoper Hohenwart in Grocholski, prvi izvrstno, mirno in temeljito. — Pri avdijenci so danes bili pri cesarji Grasselli, dr. Poklukar, Kušar in dr. Tonkli.

Dunaj, 24. jan. Državna zbornica obravnavala je Wurmbrandov predlog. Poročevalec večine Madejski predlagal je prehod na dnevni red. Šturm je podal znani predlog manjšine, pripozna je zmernost poročila večine.

V splošni razpravi je vpisanih 14 govornikov za, 18 zoper predlog odsekov. Tomaščuk (proti) povdarja potrebo, da se državni jezik stalno določi.

Hohenwart (za predlog odsekov) pravi, da večina pripozna radovoljno od nekdanje potrebe nemščine v Avstriji, tudi slovanski državni možaki pripozna to. Nevarno bilo bi, po pisani postavi za trdno določiti, kar je po veliko ostreji postavi kot državna potreba že veljavno.

Lienbacher (proti) govori za to, da se državni jezik postavno določi, ter izreče, da bi pritrdil le takemu posredovalnemu predlogu, ki državnega jezika ne zanika in za izvršitev § 19 ne določi deželnih zborov. — Grocholski govori za odsekov predlog.

Berolin, 23. jan. „Reichsanzeiger“ naznanja, da je monastirski škof Brinkman pomiloščen in da velja to od novega leta 1884 naprej.

Umrli so:

22. jan. Joana Gorše, mizarjeva hči, 7 let 5 mesecev, Poljanska cesta št. 18, davica. — Janez Merluc, hišnega posestnika sin, 2½ leta. Krojaške ulice št. 6, Tuberculosis peritonitis.

23. jan. Ana Heinrich, profesorjeva žena, 64 let, Frano Jožefa cesta št. 9, vodenica.

V bolnišnici:

20. jan. Tomaž Šinkovec, kočijaž, 28 let, Meningitis. — Marija Smole, gostija, 50 let.

21. jan. Karl Verbič, pekovski pomočnik, 40 let, jetika.

Tujci.

22. januarija.

Pri **Matiči**: B. J. Naglos, zasebnik, z Dunaja. — Ignacij Löwy, Fischer in Besta, kup. potovalec, z Dunaja. — Leopold Deutseh, kup. potovalec, iz Günsa. — Emanuel Mudroch, c. k. živinozdravnik. — Henrik Chauira, kup. potovalec, s Francoskega. — Baron John, c. k. častnik, s soprogo, iz Pulja. — Globočnik, zasebnica, iz Železnikov.

Dunajska borza.

23. januarija.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 90 kr.
Sreberna	80 " 40 "
4% avstr. zlata "renta, davka prosta	100 " 25 "
Papirna renta, davka prosta	94 " 90 "
Ogerska zlata renta 6%	121 " 50 "
" " 4%	89 " 25 "
" " papirna renta 5%	87 " 25 "
Kreditne akcije	160 gld. 305 " 10 "
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 116 " 20 "
" avstr.-ogerske banke	846 " — "
" Länderbanks	116 " 80 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	621 " — "
" državne železnice	318 " 75 "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	226 " 75 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 " — "
4% " " " 1860	500 " 138 " 50 "
Državne srečke " iz l. 1864	100 " 169 " 50 "
" " " 1884	50 " 168 " 75 "
Kreditne srečke	100 " 170 " 25 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 20 " — "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	105 " 50 "
" Ferdinandove sev.	104 " 75 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " — "
London	121 " 15 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 71 "
Francoski napoleond.	9 " 61 "
Nemške marke	59 " 40 "

Službo sprejme

oženjen, skozi in skozi pošten mož, vrl narodnjak, ki pa govori tudi prav dobro nemški jezik, ima nekoliko premoženja in je izurjen vrtnar. Prevzame službo kot oskrbnik, vrtnar ali sadjerejec. Pogoji naj se mu naznani po oskrbništvu „Slovenca“ pod zaznamkom

(1) „1884“.

Priznana nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujeta (23)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

„PATRIA“

vzajemne-zavarovalna banka za življenje na Dunaji.

Vodstvo: I., Nibelungengasse 7, v lastni hiši.

NAZNANILO.

Priobčujemo s tem, da smo izročili gospodu

Josipu Prosenc-u v Ljubljani,

Slonove ulice št. 52,

glavno zastopstvo

za Kranjsko, Koroško, Južno-Štajarsko in Primorsko

ter prosimo p. n. občinstvo omenjenih pokrajin, da se blagovoli v vseh „Patrio“ zadevajajočih slučajih odselej obračati do g. **Josipa Prosenca**.

Na Dunaji, v 24. dan oktobra 1883.

Vodstvo.

Ozira se na predstojee naznanilo, usojam si p. n. občinstvo opozarjati, da vzprejema zavarovalna banka „Patria“ vsakršna zavarovanja kapitalij in rent, zadevajoča človeško življenje, kakor tudi osnovo in upravo preživetnih blagajnic (asociacij), ter sem za vzprejemanje zavarovalniških naročil otvoril

svojo pisarno v Slonovih ulicah št. 52.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Prosenc.